

Vapenhantverkaren i Ängsveden.

Den 17 december 1904 föddes det en pojke i Stockholm som fick namnet Karl Edvin Bäck.

Eftersom hans mor var sjuklig och inte kunde ta hand om sin son, tvingades hon att lämna honom på ett barnhem.

Fröken Matilda Andersson, boende i byn Ängsveden i Nykil, hade bestämt sig för att ta hand om ett barnhemsbarn från Stockholm. Det barnet blev den lille Edvin Bäck. Innan han hunnit fylla ett år, hade han blivit nykilsbo, och fått en ny mor.

Att det skulle bli något stort av gossen Edvin det förstod mor Matilda. När sonen bara var 13 år, hade han redan byggt en egen smedja, där han tillverkade främst knivar och hackor.

På den verksamheten tjänade han mellan åtta och tio kronor per dag. En egen handelsresande höll han sig också med. Det var den övern hela Östergötland kände "Åkare-Svente". Hans riktiga namn var Karl Svensson och han bodde i torpet Sjölc. Under sina resor runt i bygden sålde han den unge Edvins alster.

När Edvin var 16 år tillverkade han sina första bössor. Det var en stifttändare och en mynningsladdare.

Vid 17 års ålder byggde han sin första riktiga verkstad. När han var 23 år hade han lyckats driva sin verkstad så, att det krävdes större och mera ändamålsenliga lokaler. Då byggde han sin första riktiga maskinverkstad. Sin värnplikt gjorde han som vapensmed vid flottan. Efter avslutad militärtjänst arbetade han som finmekaniker vid olika verkstäder. Han arbetade även som träskulptör.

Under tre år arbetade han som guld och silversmed hos guldsmeden Sam Pettersson i Linköping. Det berättas därifrån att det kom in en kund med en trasig silvervas. De utbildade guldsmederna sade att vasen gick inte att laga utar att lagningen kon att synas. Edvin åtog sig då arbetet. Han lagade vasen perfekt och det gick inte att se att den var lagad.

Edvin gjorde senare en mängd fina arbeten i guld och silver. Men det var vapen som var hans stora intresse och det som han ville arbeta med. Men för att bli en duktig vapenhantverkare måste man behärska flera yrken. Däribland smed, finmekaniker, finsnickare, träsnidare, gravör och en hel del annat. Allt detta för att kunna tillverka ett bra vapen. Detta kunde Edvin. Han tillverkade sina vapen med samma omsorg och kärlek, som en fiolbyggare när han tillverkar sina fioler. Varenda bit på geväret tillverkade han själv, från elfenbensskiktet till kolvplåten. Kolven skar han helst i italiensk valnöt med en driven träskulptörs skicklighet. Gravyr och etsningar skvallrade om silversmedens förstrånlige förmåga. Stocken fick en utformning så att den låg alldeles rätt, och lösser fick en kalas som var frapperande, även för en ovan skytt.

Till och med Östergötlands dåvarande jaktvårdskonsulent Olof Engström rekommenderade Edvin Bäck's vapen.

Men det tog tid att tillverka ett så exklusivt vapen. Edvin kunde tillverka tre till fyra vapen per år.

Ryktet om Edvin Bäck's skicklighet när det gällde både att nytillverka och reparera vapen spreds över landet. Det kom allt från enklare jaktgevär till elefantbössor och rariteter från vapensamlingar. Det var stora och små fel som skulle åtgärdas. Men Edvin reparerade alla med samma omsorg.

Ku skulle man kunna tro att all denna berömmelse skulle stiga Edvin åt huvudet. Men så var inte fallet. Han hade alltid tid att hjälpa sina grannar när något behövde smidas, eller någon bössa lagas. Då fick elefantbössorna vänta.

Eftersom Edvin behövde något mera att tillverka än vapen för att få rörelsen lönsam, började han experimentera med en kastmaskin för lerduveskytte.

1943 fick han patent på kastmaskinen och den kunde börja serietillverkas. Efterfrågan var mycket stor från skytte och jaktföreningar, som ägnade sig åt lerduveskytte.

Nästa serietillverkade vara blev en liten svarv. Den var tänkt mest för hobbysvarvare och mindre tillverkningsindustrier. Den levererades med en tillhörande elmotor, så att hobbysvarvaren bara hade att ansluta den till en stickkontakt i sin hemmaverkstad.

Nu låter det som om Edvin alltid arbetade i sin verkstad, men så var det inte.

Byn Ängsveden ligger i ett mycket stenrikt område. Med hjälp av 100 meter borrhål, 40 kg dynamit, 500 sprängskott, samt bortforslande av 22 billaster sten, förvandlade Edvin och hans hustru Laura området till en vacker trädgård med stenvmurar och terasser. Där planterade de allehanda vackra blommor.

Vintern 1951 ville Edvin se litet mera av världen. Han mönstrade på m/s Oscar Börjesson som svarvare. Destinationen var sydamerika.

Edvin överlät verkstadens skötsel till sin duktiga hustru, så där fortsatte produktionen som vanligt.

Men hemlängtan blev svår, så det dröjde inte länge förrän Edvin åter var i sin verkstad, funderande på en ny uppfinning.

Verksamheten gick mycket bra, så verkstaden började ännu en gång att bli för liten. Nu hade nämligen Facit i Åtvidaberg hört av sig. De ville ha hjälp med reparationer av sina verktygsmaskiner.

Edvin började spränga och lägga grunden till ännu en verkstad. Den skulle bli i två våningar. Med hjälp av de anställda i den gamla verkstaden växte snart en ny verkstad fram.

Men innan den var riktigt klar kom den ödesdigra onsdagen den 11 juli 1956. Då omkom Edvin Bäck endast 51 år gammal, vid en drunkningsolycka i sjön Limmern. Borta var nu denne självlärde vapenhantverkare och uppfinnare. Med Edvin Bäck gick också det som kunnat bli en storindustri i Nykil i graven.